

BLAGODATI VODE

hafiz Safet HUSEJNOVIĆ

NADIJEVAJMO SVOJOJ DJECI ISLAMSKA IMENA

Salih MEŠTROVAC

Sažetak

Novi Muallim objavljuje hutbe aktivnih imama i hatiba. Uz hutbe rubrika sadrži i svojevrsne recenzije, tako da zajednički čine cjelinu.

Recenzije pišu "slušaatelji hutbe", a recenzije nemaju u potpunosti valorizirajući karakter, već im je cilj unapređivanje hutbe kao javnog istupa naših imama i kritički osvrt na te istupe.

Recenzenti reagiraju na one aspekte koje oni drže važnim za jednu hutbu (trajanje hutbe, kvalitet, poruka, način izlaganja, pismenost, kompozicija itd.)

U ovom broju na našim stranicama su dvije hutbe: hatiba hafiza Safeta ef. Husejnovića i hatiba Saliha ef. Meštrovca. Za ovaj broj recenzije su pisali: Abdulgafar Velić, imam i hatib u Istiklal džamiji, Sarajevo i mr. Dževad Pleh, profesor u GHB medresi.

Tematska hutba: 22. mart – Svjetski dan voda

BLAGODATI VODE

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَفْرَعَيْتُمُ الْمَاءَ الَّذِي تَشْرَبُونَ

أَمْ أَنْتُمْ أَنْزَلْتُمُوهُ مِنَ الْمُنْزَنِ أَمْ نَحْنُ الْمُنْزِلُونَ

لَوْ نَشَاءُ جَعَلْتَهُ أَجَاغًا فَلَوْلَا تَشْكُرُونَ

وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً بِقَدَرٍ فَأَسْكَنْتَهُ فِي الْأَرْضِ طَائِفًا

عَلَىٰ ذَهَابٍ بِهِ لِقَادِرُونَ

Hvala Allahu, Gospodaru svjetova. Njega veliča, slavi i hvali sve što je na nebesima i Zemlji. On je Silni i Mudri. Salavat i selam upućujemo Allahovom miljeniku Muhammedu, s.a.v.s., njegovoj porodici, ashabima, tabi'inima i ostalim nosiocima Istine do Sudnjeg dana.

Brojni kur'anski ajeti govore o blagodatima vode. Uzvišeni Allah kaže: **Kažite vi Meni: vodu koju pijete – da li je vi ili Mi iz oblaka spuštamo? Ako želimo, možemo slanom da je učinimo – pa zašto niste zahvalni (El-Vakia, 68-70).**

Mi s neba s mjerom kišu spuštamo, i u zemlji je zadržavamo – a u stanju smo i da je odvedemo (El-Mu'minun, 18).

Navedeni ajeti podsjećaju čovjeka na jednu od najvećih blagodati kojima je Allah počastio stvorenja. Ta blagodat je voda, Božiji dar bez kojeg života nema ni ljudima, ni životinjama, ni biljkama.

Allah je odredio da voda bude u zemlji kako bi čovjek mogao doći do nje kada mu zatreba, kopajući bunareve, crpeći je pomoću pumpi ili na druge načine. Neke vode učinio je ljudima dostupnim i bez kopanja i ulaganja dodatnog truda. To su rijeke, potoci, izvori, jezera i slično. U drugom ajetu Uzvišeni Allah upozorava ljude da ih, ako ne budu zahvalni na ovoj kao i na drugim blagodatima, može zadesiti suša, a ta nepogoda uzrokuje teške posljedice za ljude, stoku i biljke.

Nedostatak vode, prije svega vode za piće, jedan je od većih problema s kojima se suočava savremeni svijet. Skupština Ujedinjenih naroda, rezolucijom od 2. februara, 1993. godine, odlučila je da se 22. mart obilježava kao Svjetski dan voda, s namjerom da ukaže na probleme u vezi s vodom i njenim resursima.

Detaljno analizirajući kur'anske ajete i predaje Muhammedove, s.a.v.s., u vezi s tom blagodatima, dolazi se do sljedećih zaključaka:

1. **Udjeljivanje vode jedna je od najvrednijih vrsta sadake.** Kada su Abdullaha b. Abbasa upitali koja vrsta sadake je najbolja, on je rekao: „Voda, zar niste pročitali kur'anski ajet u kojem Džehennemlije traže pomoć od Džennetlija, pa kažu: „**Prolijte na nas vode ili nešto od onoga čime vas je Allah obdario!**” Sađ b. Ubade je upitao Allahovog poslanika Muhammeda, s.a.v.s.: „Koja ti je sadaka najdraža?” Poslanik, s.a.v.s., odgovori: „Voda.” (Ebu Davud)
2. **Napajanje žednog čovjeka ili životinje vodom uzrokuje praštanje grijeha.** Ebu Hurejre pripovijeda od Allahova Poslanika, s.a.v.s., da je rekao: „Jednom prilikom je

neki čovjek išao putem pa ga je spopala velika žeđ. On je sišao u bunar i napio se vode. Kada je izišao iz bunara ugledao je psa kako zbog žeđi liže prašinu. Tada čovjek reče: 'I ovog psa zadesila je žeđ kao i mene.' Onda je ponovo sišao u bunar i svoju cipelu napunio vodom, prihvatio je zubima i tako izišao iz bunara i napojio psa. Allah mu se na tome zahvalio i grijeh mu oprostio. Tada ashabi upitaše: 'Poslaniče, zar imamo nagradu i kad životinje napojimo?' On im odgovori: 'Za svako živo stvorenje imate nagradu (kada ga napojite, nahranite i s njim lijepo postupite).'" (Buharija).

U drugoj predaji stoji da se takav slučaj desio i s jednom prostitutkom, te da joj je Allah oprostio grijeh zbog toga što je napojila psa.

Primjeri su to iz kojih se vidi da Allah briše grijeh zbog pojenja životinje. S druge strane, Svemogući Gospodar kažnjava Džehennemom one koji uskraćuju vodu životinjama. To se desilo ženi koja je zatvorila mačku ne dajući joj ni hrane ni pića. Takvu predaju bilježi Muslim.

- 3. Napajanjem žednog stičemo ogromne nagrade kod Allaha, dž.š.** Hazreti Aiša prenosi da je Muhammed, s.a.v.s., rekao: „Ko napoji muslimana u predjelu u kojem ima vode – nagrada mu je kao da je oslobodio roba, a ako napoji muslimana u predjelu gdje nema vode – ima nagradu kao da je oživio mrtvu osobu.” (Ibni Madže)

Allahov Poslanik, s.a.v.s., volio je piti čistu, pitku, izvorsku vodu. U predajama se navodi da je on, s.a.v.s., ulazio u Ebu Talhinu bašču u kojoj se nalazila ukusna pitka voda i pio je. (Buharija)

Hazreti Aiša prenosi da su Muhammedu, s.a.v.s., ponekad donosili vodu s izvora Bujutus-sukja, a taj izvor udaljen je dan hoda od Medine. (Ebu Davud)

Božiji Poslanik, s.a.v.s., cijenio je vodu kao Allahovu blagodat na Zemlji, tražeći od svojih sljedbenika da je čuvaju i racionalno troše.

Općepoznato je da se voda koristi za uzimanje abdesta, kupanje i čišćenje. No, bez obzira na to za šta se koristi, uvijek se isticalo da se voda ne prosipa i da se uzima u količini koliko nam je zaista potrebno. Poslanik, s.a.v.s., ide dotle da brani rasipanje vode prilikom uzimanja abdesta, makar onaj koji abdesti bio i na obali rijeke.

Znajući za vrijednost vode naši dobri prethodnici često su uvakufjavali bunareve, česme, vodovode i druge vrste općekorisnih hajrata. Bosna i Hercegovina prepuna je hair-česmi i hair-voda namijenjenih mještanima određenih naselja i putnicima namjernicima. Nagrada vakifima, onima koji su podigli te hajrate, piše se i nakon njihove smrti.

U periodu nakon posljednje agresije na Bosnu i Hercegovinu podignuto je na stotine šehidskih česmi i gotovo da nema muslimanskog sela i grada bez takvog hajrata.

Dakle, voda je Allahov dar bez kojeg nije moguć život. Zbog toga tu blagodat treba posebno i cijiniti. To činimo i učenjem Bismille prije pijenja vode, i zahvalom Allahu nakon pijenja vode. Budući da je pitke vode sve manje, trudimo se da ne zagađujemo čistu vodu. Maksimalno štedimo vodu prilikom abdesta, održavanja lične higijene kao i u drugim prilikama.

Molimo Allaha, dž.š., da učini da budemo od onih koji su samo Njemu zahvalni za tu i sve druge blagodati. Molimo Ga da nas sačuva žeđi i na ovom i na budućem svijetu. Amin!

Recenzija 1. - autor: Abdulgafar Velić

Hutba "Blagodati vode", koja je održana u jednoj od bosanskih džamija, povodom Svjetskog dana voda, je bez sumnje aktualna i savremena. Nedostatak čiste i pitke vode je jedan od najvećih svjetskih problema sa kojim se svijet danas susreće a što će u skorije vrijeme, ako ljudi ne promijene svoj odnos prema ovoj supstanci, dovesti do neizbježne katastrofe.

Ovaj globalni problem je vidljiv i kod nas. Posebno se to vidi u raspravama oko elektroenergetskog sektora gdje su se polarizirali stavovi bošnjačkih političkih predstavnika. Jedni su za izgradnju hidrocentrala što će omogućiti oko trideset hiljada novih radnih mjesta a što će bezsumnje poboljšati ekonomsku sliku naše države, dok su drugi protiv boreći se za očuvanje čiste vode. Svaki imam se mora interesirati po ovom pitanju i zajedno sa svojim dzematlijama traziti odgovore na ova pitanja i samim tim dati svoj doprinos u rješavanju današnjih dilema.

U ovoj hutbi se kazuje o vodi kao Allahovoj blagodati, zatim se ističe i upozorava na negativan i loš odnos prema vodi te se na koncu navode svijetli primjeri dobrog odnosa prema materiji od koje je sve živo stvoreno. Kur'anski ajeti i hadisi Muhammeda s.a.v.s. o vodi se pojašnjavaju u kontekstu savremenih prilika i aktualnih pojava.

Također vrijedi istaći da se hatib potruđi da što bolje iskoristi predviđeno vrijeme za hutbu. Može se nabrajati i pisati kako je hatib mogao prenijeti još mnogo predaja vezano za ovu temu. Međutim, teško je sve te silne predaje iskazati u desetak minuta koliko bi trebala trajati hutba na bosanskom jeziku.

Moji prijedlozi za naredne hutbe hatibima na ovu temu, naravno uz ovu jasnu i nadasve korisnu poruku u ovoj hutbi su: voda koju Allah dž.š. šalje kao kaznu u vidu poplava, oluja, cunamija, zatim voda kao lijek (primjer Ejuba a.s.), voda kao odmor (žubor vode odmara čovjeka što nijedna druga tečna supstanca ne može postići), voda kao sredstvo za čišćenje, voda (rijeke, jezera, mora) koja spaja ljude, a nekada ih je razdvajala, voda kao pogon. Svakako su neizbježne teme i kišne dove koje su se širom Bosne učile i uslišavale.

Također, zašto ne vaziti i o političkim olujama i cunamijima koji nas svakodnevno zapljuskuju sa svih strana našeg bošnjačkog identiteta. Zašto ne vaziti i o fazi bujice u kojoj se Bošnjaci često nađu, koja ih nosi bez njihove kontrole i uvijek su na površini stvari sa smećem i otpadom. Zašto ne vaziti o ustajaloj vodi, močvari, žabokrečini i bošnjačkom getu zbog embarga na kretanje bez adekvatne vize.

Meni nepoznat hatib ove hutbe je pokazao visok stupanj odgovornosti, obrazovanosti i stručnosti.

Ova rubrika u Novom Muallimu i ovaj hatib su potvrda da imami ozbiljno prilaze hutbi i da su svjesni važnosti svoje misije. Također ova hutba negira tvrdnje pojedinaca o nestručnosti i općoj neobrazovanosti naših hatiba.

Svakako ne treba stvari generalizirati i govoriti da svi imami zadovoljavaju potrebe naših džemata i da ispunjavaju uvjete za hatiba u današnjem vremenu. Međutim, za ovoga se imama vidi da živi današnje vrijeme a ne neko prošlo vrijeme i da prati potrebe današnjeg društva.

Recenzija 2. - autor: Dževad Pleh

Odabrati fenomen vode za tematski govor na hutbi uvijek je dobar izbor, a posebno u vrijeme njene nestašice, suše ili ramazanskog posta, na primjer. Svjetski dan voda, 22. marta, koji je ustanovila Skupština Ujedinjenih nacija 02. 02. 1993. svakako je pravi povod za ovakvu temu.

Hutba je jezgrovita i jasna, izražena lijepim jezikom i potkrijepljena dobrim izborom kur'anskih ajeta i hadisa.

Svojim obimom tekst pogađa gotovo idealnu mjeru preporučenu za dužinu hutbe. Struktura hutbe jasno je koncipirana i sadrži sve potrebne formalne elemente (predtekst u vidu zahvale Allahu dž.š. i salavat Poslaniku a.s., dva kraća ajeta koji se odnose na temu uz prigodno obrazloženje, informaciju o stanju svjetskih resursa vode i stavu UN-a, tri nivoa zaključaka o vrijednosti vode kao Božijeg dara ljudima kroz koji možemo činiti veliku sadaku, steći oprost grijeha i nagradu kod Allaha dž.š.).

Na kraju se ukazuje na obavezu poštivanja vode i njeno racionalno korištenje. Podsjeća se i na hvale vrijedna djela naših očeva i djedova koji su osnivali svoje vakufe u vidu javnih česmi, bunareva i vodovoda što je utrlo put snažnom prisustvu vode u našoj vjersko-kulturnoj tradiciji.

Hutba se završava vrlo efektivnim apelom da se voda savjesno čuva i koristi uz dužnu zahvalnost Stvoritelju i punu svijest o našoj ovisnosti koja isključuje svaku bahatost.

Što se tiče primjedbi na ovu hutbu, mogle bi se svesti na sljedeće:

1. U uvodnom dijelu, gdje se daje informacija o stanju svjetskih resursa vode, dobro bi došla malo snažnija slika ovoga stanja, kao na primjer kako je nama koji imamo vodu na svakoj slavini u kući ili lahko ispiramo zahodsku školjku vodom iz vodokotlića, teško povjerovati da se svijet suočava sa problemom nestašice vode. Međutim, trebali bismo imati na umu da samo 20 procenata čovječanstva uživa takve pogodnosti. Mnoge žene u Africi potroše i do 6 sati dnevno da bi donijele vodu, i to često onečišćenu.

2. U uvodnom dijelu se takođe moglo spomenuti da je voda snažan kur'anski motiv koji se koristi kao paradigma oživljenja zamrle i mjesecima pržene zemlje na pustinjskom suncu u kojoj je aluzija i našeg proživljenja. U naglašenoj antitetičnosti pustinje i oaze sasvim se jasno razabire dragocjenost ovog Božijeg dara.

3. Uz apel da ne zagađujemo čistu vodu, koji se nalazi pri kraju hutbe, dobro bi došla informacija o islamskim propisima koji se odnose na zabranu vršenja male i velike nužde u stajaću i tekuću vodu, u hladu gdje se ljudi odmaraju, itd.